

- Hondius, E. H., 'De EG-richtlijn van 25 juli 1985: op weg naar een Europees produktenaansprakelijkheidsrecht', *Tijdschrift voor Consumentenrecht*, nr. 3, 1989, pp. 137-148.
- Hoopan, M. M. ten, G. J. Rijken, 'De Halcion-Affaire', *Nederlands Juristenblad*, nr. 7, 1989, pp. 217-214.
- Kapteyn, P. J. G., P. VerLoren van Themaat, *Inleiding tot het recht van de Europese Gemeenschappen*, vierde druk, Kluwer, Deventer, 1987.
- Richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 25 juli 1985 betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen der Lid-Staten inzake de aansprakelijkheid voor produkten met gebreken. *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*, L210, 1985.
- Snijders, G. M. F., *Productveiligheid en aansprakelijkheid*, Kluwer, Deventer, 1987.
- Urban, Glen L., John R. Hauser, Nikhilesh Dholakia, *Essentials of New Product Management*, Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs, NJ, 1987.
- Wassenaer van Catwijck, A. J. O. Baron van, *Produktenaansprakelijkheid*, W. E. J. Tjeenk Willink, 1986.

## Noten

- 1 Een Richtlijn kenmerkt zich doordat zij voor elke Lid-Staat verbindend is ten aanzien van het te bereiken resultaat. De nationale instanties blijven echter zelfstandig bevoegd hiertoe vorm en middelen te kiezen. Zie verder bijvoorbeeld: Kapteyn en VerLoren van Themaat (1987), pp. 139-142.
- 2 Zie over deze afwijkingmogelijkheden voor individuele Lid-Staten: Van Empel en Ritsema (1987) pp. 62, 85 en 92.
- 3 Zie ten aanzien van de implementatie in de Lid-Staten bijvoorbeeld Hondius (1989).
- 4 Zie voor een meer gedetailleerde bespreking van de Richtlijn: Van Wassenaer van Catwijck (1986); Van Empel en Ritsema (1987); Snijders (1987).
- 5 Zie hierover nader bijvoorbeeld: Van Empel en Ritsema (1987), pp. 9-12.
- 6 Zie: Van Wassenaer van Catwijck (1986), pp. 2-3; Van Empel en Ritsema (1987), pp. 34-39.
- 7 Zie ten aanzien van Halcion: Ten Hoopen en Rijken (1989).
- 8 Artikel 1 Richtlijn.
- 9 Een situatie die in de Verenigde Staten wordt aangeduid met de term 'strict liability'.
- 10 Het betreft hier artikel 2 respectievelijk artikel 3 van de Richtlijn.
- 11 Zie bijvoorbeeld: Urban, Hauser Dholakia (1987).
- 12 Hof Amsterdam, 27 juni 1958, NJ 1958, 104.
- 13 Hof Den Haag, 7 december 1979, NJ 1981, 670.
- 14 Zie hierover nader: Van Wassenaer van Catwijck (1986), pp. 101-113; Van Empel en Ritsema (1987), pp. 115-117.
- 15 Zie hierover nader: Brink (1989)
- 16 Brink (1989), p. 188.

# Het MAB vóór 50 jaar

A. F. Tempelaar

## mei 1940

De redactie wijdt als volgt aandacht aan de fatale dagen van 10-14 mei 1940: 'Het algemeen belang eischt, dat alle Nederlanders hun arbeid hervatten en naar mogelijkheid de taak weer opnemen, die zij vóór de fatale dagen van den actieven oorlog hebben verricht.

Ook wij gaan voort.

Vooraf sta hier een woord van eerbiedige hulde aan hen, die bij den dapperen weerstand het leven lieten.

Zwaar getroffen is het economische leven in Nederland. Velen hebben moeten aanschouwen, hoe hun bedrijf en daardoor veelal hun bron van bestaan letterlijk vernietigd werd. Grote deelen van het samengestelde raderwerk van het verkeer zijn stukgeslagen. Tal van bedrijven zijn lam gelegd. Maar met voldoening, ja met trots, kan worden vastgesteld, dat het Nederlandsche bedrijfsleven niet versaat. Reeds wordt allerwegen de hand weer aan de ploeg geslagen. De wederopbouw van wat vernield is, is reeds ter hand genomen. De bedrijvigheid herleeft.

Ook van de accountants zijn er ongetwijfeld velen in hun bedrijf getroffen. Maar hun hulp zal voor den wederopbouw van ons economisch leven onontbeerlijk blijken en wij verwachten, dat met het herstel van het bedrijfsleven ook de in den kring der accountants toegebrachte schade spoedig zal zijn hersteld.'

Voorts deelt de redactie mede dat de uitgever, de heer J. Muusses 'er op gesteld is de verschijning van het MAB op den ouden voet te doen geschieden.'

A. F. Tempelaar, registeraccountant, was lid van de maatschap Dijker en Doornbos (rechtsvoorganger van Deloitte Dijker Van Dien) en vervulde vele functies in de beroepsorganisaties in binnen- en buitenland.

In een lang artikel, met vele citaten uit beroepsprocedures, bespreekt J. S. van Akkeren de 'Afschrijving op zaken, gedeeltelijk gebruikt voor de uitoefening van het bedrijf'. Het betreft de toepassing van de Wet op de Inkomstenbelasting 1914 in het licht van een tweetal arresten van de Hoge Raad.

Dr. J. G. Stridiron vervolgt zijn artikelen inzake bedrijfsstatistieken, thans gewijd aan de zwembaden. In zijn voorwoord wijst hij op het belang van het analytisch vermogen in de statistiek. Hiertoe dient de bedrijfsstatistiek naast beschrijvende ook wetenschappelijke statistiek te worden. Met voorbeelden van correlatieberekeningen licht de schrijver, hierbij bijgestaan door zijn naaste medewerker B. G. F. Buijs, een aantal rentabiliteitsaspecten van de exploitatie van zwembaden toe.

Naar aanleiding van het artikel van accountant T. Keuzenkamp 'Geheime en stille reserves' – zie het historisch verslag van november 1989 – heeft zijn collega Drs. B. M. de Groot, voor velen een bekende opleider voor accountancy, de pen opgenomen.

Ter zake van de stille reserves meent De Groot dat Keuzenkamp kennelijk de waardering van de vaste activa op  $f$  1,- op het oog had. Het is volgens De Groot maar de vraag of hierin een stille reserve schuilt. Wanneer er sprake is van veroudering of onbruikbaarheid of wanneer het de onderneming slecht gaat, zou er wel eens helemaal geen sprake zijn van stille reserve. Maar die  $f$  1,- suggereert wel het bestaan van stille reservering. Het zou zelfs wel eens om een negatieve reserve kunnen gaan wanneer bijvoorbeeld de sloopkosten hoog zijn. De conclusie van de schrijver is dan ook, dat de balans er nimmer in zal slagen aan te tonen dat een stille reserve aanwezig is; hoogstens kan er een verwachting worden gewekt dat de zaak er beter voorstaat dan uit de balanscijfers valt af te leiden. Die verwachting is zeer subjectief en vaak blijkt de wens de vader van de gedachte te zijn.

Voorts betoogt De Groot dat een stille reserve – zo die er is – wegens te hoge afschrijving de bedrijfsrekeningen van de toekomst onjuist doet

voorstellen, vanwege de dan te lage afschrijvingen. Volgens de schrijver is dat voor de meeste certificerende accountants kennelijk geen bezwaar. Volgens De Groot zou men in een dergelijk geval het verschil tussen de juiste en de te lage afschrijving als een vrijvallende winstpost afzonderlijk moeten tonen.

Als derde bezwaar van De Groot geldt de opmerking van Keuzenkamp dat de bevoegdheid tot het splitsen van de vermogensvermeerdering in een deel dat aan het kapitaal moet worden toegevoegd en een deel dat voor verteer in aanmerking komt, organisatorisch aan de beheerder en niet aan de eigenaren (aandeelhouders) toekomt en dat de accountant ten gunste van de beheerder moet beslissen indien hij meent dat die beheersdaad juist is. De Groot acht de accountant niet de geschikte persoon die beheersdaad te beoordelen. Daarenboven acht hij hem hiertoe niet bevoegd. 'Mogen de eigenaren zoo in de hoek worden gedrukt'; moet de accountant geen rekening houden met de in de statuten vastgelegde wensen van de aandeelhouders betreffende de winstverdeling? Het is volgens de schrijver de taak van de accountant mede te werken aan een verslaglegging welke 'zo juist als mogelijk is' en zich te houden buiten de belangenstrijd tussen beheerder en eigenaar.

Overigens dient de accountant volgens De Groot, behalve voor de winstverdeling, zich niets aan te trekken van de statutaire omschrijvingen van kosten en winst. Voor hem gelden te dien aanzien alleen de algemene economische begrippen.

In een naschrift acht Keuzenkamp de opmerking van De Groot inzake de stille reserve sterk generaliseerd en zeer overdreven als gesteld wordt dat de stille reserve in de regel slechts bestaat in de fantasie van belanghebbenden. Het publiek wordt niet gedupeerd bij een balans waaruit zonder nadere toelichting het bestaan van een betere vermogenstoestand blijkt dan de cijfers weergeven. Keuzenkamp erkent dat als gevolg van stille reserves (door te hoge afschrijvingen) winstverschuivingen kunnen plaatsvinden, doch dan is er geen sprake van *verkapte* verschuivingen. Volgens hem zal het 'in dat geval zelfs voor de leek duidelijk zijn dat de winst in vroegere jaren is gedrukt en dat de kans aanwezig is dat de winst is

geflatterd zoolang het afgeschreven actief nog nutsprestaties levert.'

Keuzenkamp meent, dat de beheerder het recht om een winst*uitdelings*balans te produceren ontleent aan de vertrouwenspositie welke hij van de eigenaar heeft verkregen. De beheerder is bedrijfseconomisch geschoold en kan beter oordelen dan deze of gene persoon die toevalligerwijze juridische rechten heeft op een deel van wat statuten winst noemen. De beheerder staat 'boven de partijen' en is een objectieve beoordeelaar.

Tenslotte valt Keuzenkamp zijn opponent aan op diens verwerpen van de statutaire omschrijving van kosten en winst.

De accountant dient zijns inziens te waken voor de naleving van *alle* statutaire bepalingen, niet alleen van die betreffende de winst*verdeling*. Keuzenkamp eindigt zijn verweer met de rethorische vraag: 'Waarom, geachte collega, wilt gij hier de rechten die eigenaren uitdrukkelijk in hunne overeenkomst voor zich hebben bedongen met voeten treden, terwijl gij u elders (derde bezwaar-AFT) wilt voordoen als de strijder voor deze door mij in een hoek gedrukten?'